

Tabor

1945

VETRINJSKO LETO

1970

Št. 12

EL FORTIN

1970

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov • TABOR je last in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor predstavljajo le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje uredniški odbor; odgovorni urednik Adolf Škrjanec, za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Jože Jenko.

— :: —

TABOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticommunists

— :: —

TABOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. • Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina

— :: —

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213

— :: —

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.060.634

— :: —

Naročnina: Južna Amerika 10 pesov Ley 18.188, odn. enakovrednost v dolarju; USA in Kanada 4.— dolarje letno, zračno 6.50 dolarjev; Anglija in Avstralija 1 funt šterling; Evropske države 3 dolarje.

— :: —

Naročila, reklamacije in nakazila pošiljajte na naslov upravnika: José Jenko, Pedernera 1075, Villa Madero, prov. Buenos Aires, Rep. Argentina

— :: —

Vse dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, Villa Ballester FNGBM. Pcia. de Buenos Aires, Argentina

NASLOVNA SLIKA:

Ker je bil v najgroznejši dobi naše zgodovine zares svetopisemski dobri pastir svoje črede, je ostal škof dr Gregorij Rožman s svojim očetovskim zgledom trdna opora slovenskih svobodnjakov tudi potem, ko so po danes že povečani vetrinjski žaloiгри slovenskega domobranstva leta 1945 na križevem potu svobode trpeli lakoto in brezpravnost begunskih taborišč in tako postali za pozne rodove opomin da je za Boga - Narod - Domovino potrebno in vredno doprinesiti vsakršno žrtev.

*Narod naš gre v dan
zoritve,
domobranec stopa v
bitv.e.*

Diciembre 1970

BUENOS AIRES

December 1970

VICTIMAS DEL COMUNISMO

El día 30 de octubre ppdo. el Senado de E.E. U.U. ha publicado un estudio sobre cuántas víctimas humanas ha cobrado la revolución bolchevique.

Según esta publicación el número de víctimas, desde los comienzos de la revolución bolchevique en Rusia, hasta el día de hoy, es de **21.5 millones**. Pero otro comentarista y conocedor estima que la cifra más exacta y verosímil es de **45 millones** de vidas humanas.

En el período revolucionario de 1919 a 1923 han sido asesinadas **500.000** personas y en el período Staliniano este número alcanzó a **dos millones** de asesinados. Entre los años 1930 y 1936 han muerto en los campos de concentración **tres millones y medio** de ciudadanos, pero en el período de 1936 a 1953 la muerte en los campos de concentración cosechó **doce millones** de vidas humanas.

A los muertos, enumerados precedentemente, debe agregarse también el número de fallecidos por el hambre en los años treinta y que alcanzan a **tres millones y medio** de vidas inocentes.

De acuerdo a los datos que suministra el otro comentarista esta suma de **21.5 millones** debe incrementarse en un **50%**. Igualmente deben entrar en este cálculo las víctimas de la **revolución misma**, que se estiman en **nueve millones** de muertos en acciones bélicas, fusilamientos masivos, fiebre tifoidea, como así también los muertos en el primer período de hambre 1920—1921.

Tenemos que recalcar que el precedente cálculo se refiere sólo al territorio de la URSS.

Ya es tiempo de reflexionar, de pensar y sacar conclusiones lógicas al preguntarse: **¿Adonde lleva el comunismo a la humanidad?**

A los libres del mundo queda un sólo camino, el camino que se resume en solo tres palabras:

Dios — Pueblo — Patria

Pozdrav, obilnost božjega veselja ter polnost božjega blagoslova v Novem letu — vsem članom Tabora, kakor tudi njihovim družinam.

Nevarnost časa

Kljub vsem težavam in problemom naše moderne družbe, čas gre svojo pot naprej, in vsa naša dejavnost, ali nedejavnost se izliva v preteklost. Zgodovina se piše, več ali manj objektivno s primesjo človeškega elementa, vsaj glavni dogodki so zaznamovani za poznejše rodove. Praktično, leto je za nami, le še božično veselje nas bo napolnilo, in stali bomo na pragu novega leta. Vetrinjsko leto je precej mirno, brez vsakega večjega duhovnega prenovljenja, zatonilo v preteklosti. Občutek, da smo prezaposleni, tare nas vse in tako marsikaj, kar bi bilo v korist nam samim in drugim, ostane nedovršeno. „Prezaposlenost“ je pač moderni izraz za nehotenost. Idealizem izgublja tla — in beseda žrtev je konservativno ime preteklosti. Današnja moderna družba si je prisvojila in nekako postavila za svoj program besedo „UŽIVAJ“ in lahko vidimo kako se vse peha za uživanjem in zabavo, za kar je vedno čas na razpolago, kakor tudi sredstva. Uživanje dosledno; počasi a gotovo, uničuje človekovo telesno zdravje, a še vse bolj človekovo moralno zdravje in tako si človek z uživanjem gradi in utrjuje nesebičnost in napuh, ki človeka zaslepijo, da ne vidi več moralnih principov in polagoma zavrne najosnovnejša moralna načela zdrave družbe; vse to se opraviči v luči modernega napredka. Vse kar služi človeku pri njegovem tuzemskem napredku, kakor, da je človek ustvarjen zgolj za tostransko življenje, je dovoljeno, upravičeno in koristno. Znanost skuša nadomeščati Boga in tako se človek obrača striktno k materiji, ki mu zadošča v vseh njegovih podvigih, in zlasti še, ker mu „dovoljuje“ izzivanje nižjih človeških nagonov. S tem pa je odprta široka pot v komunizem, ki jasno, načrtno, dosledno in brez ozira na žrtve, čaka da bo sad sam padel z drevesa nemoralnosti v njihove roke. In kje je naš doprinos k temu? Ali ne pomagamo komunizmu do svojega cilja s svojo nedejavnostjo in s svojim molkom, ko se moralna tla naše družbe majejo in je precej jasno pisano na steni, Mane tekel fares!

Naša civilizirana in napredna družba se javno vmešava in dejansko podpira omejitve rojstev in pospešuje, zagovarja, in odobrava splav, ali kratko ubijanje nedolžnih otrok in to gre v milijone. To se ne dogaja samo v Ameriki, to se dogaja v Evropi, pri nas doma in med Slovenci v tujini. S tem se izpodkopava osnovni temelj družinske morale, torej je družina obsojena na počasno umiranje. Če so družine moralno gnile, potem je narod ki se sestoji iz takih družin, moralno gnil in obsojen na smrt. Rimska zgodovina nas precej jasno uči, da rimski imperij, ki so ga smatrali celo za božansko ustanovo, ni propadel zaradi sovražnikov od zunaj ampak zaradi moralnega propada od znotraj. Družinska nemoralnost je kakor rak, ki počasi, a gotovo razjeda temelj družine in nujno povzroča smrt. Vsak narod,

kakor vsak človek ima priliko in bo imel priliko, da se spokori in spreobrne od svojih dejanj, „kajti Bog ne mara smrti grešnika, ampak, da se spokori in živi“ vendar posameznik kakor tudi cel narod lahko zavrže Boga, kar nam zgodovina precej jasno priča. Pravijo, da se narodni grehi maščujejo na narodu tukaj, ker narod kot narod ne more biti obsojen na drugi strani. Lahko trdimo s precejšnjo gotovostjo, da je narod, ki pospešuje, zagovarja in odobrava ter celo finančno podpira moralni propad družine, osnovna celica naroda — je obsojen na smrt; (seveda, ako se ne spokori).

Samo nekaj dejstev: 1. **Omejitev družin.** Učenje Cerkve v preteklosti je bilo, in to je tudi učenje sedanjega papeža Pavla VI., da je vsako materialno oviranje spočetij dejanje proti naravnemu zakonu, kar pomeni, da nití papež kot vrhovni poglavar Cerkve ne more dispensirati od tega zakona, torej ne more dati dovoljenja ali privoljenja za uporabo omejitvenih sredstev. Učenje zakonite Cerkve je precej jasno. Da ne omenjamo drugih verstev, v naši katoliški Cerkvi, po precej točnih podatkih, več kot polovica družin uporablja sredstva za omejitev družin. Res je, da nekateri duhovniki sami na svojo roko, zagovarjajo to in tako izpodkopavajo cerkveno avtoriteto. Ljudje pa, ki so bolj za uživanje, ki jim so materialne dobrine vse bolj važne kot duhovne, radi prisluhnejo tem „krivini prerokóm, ki prihajajo k nam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so grabežljivi volkovi,“ kakor nas Kristus sam opominja, ti ljudje, ki se smatrajo za dobre katoličane, vsaj nekateri, zagovarjajo moralno zlo in tako sodelujejo pri moralnem razkroju družin, naroda in, indirektno pomaga komunizmu do uspeha. Vzrok, da smo prišli tako daleč je v tem, da je vsak smisel za samopremagovanje, za žrtv in za moralno disciplino, nekaj zastarelega, ravno to kar se moderna družba danes hoče znebiti z izgovorom svobode. Komunisti, ki hočejo demoralizirati naše družine, imajo čudovite uspehe pri tem delu jim mi sami pomagamo. Višek hudobije pa je v tem, da tako ljudje delajo zoper svojo dušo, kot pravi naš pokojni škof Rožman: „To so vsi tisti, ki živijo vedoma, včasih celo namenoma v grehu strežejo strasten. teptajo božje zapovedi, iščejo srečo in mir v tem, kar je Bog prepovedal.“ — Zamislimo se!

2. **Splav — ali umor nerojenih otrok.** Posamezne države v Ameriki se trudijo da uzakonijo legalno moritev nedolžnih otrok, zločin, ki kliče v nebo po maščevanju. Lahko smo prepričani, da bo božje maščevanje prišlo nad nas vse zaradi tega. Večina ljudi se ne zgiba in ne protestira proti temu in tako z molkom pri tem strašnem zločinu sodeluje. Pred 25 leti so naši lastni ljudje na oblasti pomorili brez vsake obsodbe tisoče naših najboljših ljudi, in to nas je navdalo z grozo in to upravičeno. Danes pa pomorijo na milijone nedolžnih otrok, ne samo v Ameriki, ampak tudi doma, brez vsake obsodbe, ali ni to zločin, ki mu ni primere v zgodovini in vse to pod krinko svobode, modernega napredka in znanosti. Kar pa je v ozadju je gon za uživanjem in izživiljanjem v nemoralnosti. Drznil bi si reči, da mi, s svojim molkom pri tem sodelujemo, odobravamo, dasi notranje se ne

skladamo s takim početjem. Upam, da med Slovenci v tujini, takih detomornih dejanj še ni in Bog daj, da bi jih nikdar ne bilo. Slovenski narod krvavi iz mnogih ran, in človeku se krči srce ko bere o tem načrtnem, počasnem izumiranju našega naroda doma in v tujini.

Ko se veselimo božičnega razpoloženja, naj bi nas letošnji božič navdal samo z eno mislijo; in ta je: z vsemj močmi se upreti pogubonosnemu materializmu, ki nas vodi v uživanjaželnost in družinsko nemoralnost. Ako ljubimo Boga in ako ljubimo narod, naš dragi slovenski narod, potem ljubimo v dejanjih, ne zgolj v besedah. Potem pokažimo najprej z življenjem, da ljubimo Boga in narod. Spregovorimo in **ne molčimo**; stopimo na stran tistih, ki si, ali se bodo, postavili pogumno na stran Boga in se borili, da Mu vrnejo mesto v sedanjí družbi; na stran tistih, ki se bodo odločno postavili na stran zakonite Cerkvene avtoritete in sledili brez pridržka njenemu učenju, pa četudi bomo zaradi tega morali trpeti. Kristus je začel življenje brez vsega in končal življenje na križu. Vse svoje življenje se je boril proti materializmu v prid duhovnega, kajti mi nismo samo materialno bitje, smo, in to primarno, duhovno bitje, saj smo ustvarjeni „po božji podobi“, kot beremo v Svečem pismu.

Vsak član naše organizacije naj se po svojih močeh bori proti sedanjemu nemoralnemu zagonu, ki je delo, sicer skrivno, podtalno, delo komunizma, ki z vsemi sredstvi načrtno prizadeva izpodkopati osnovne temelje družinske morale kajti potem bo delo osvajenja lahko. Pomagamo sebi, narodu in drugim, kajti vsi smo dolžni storiti ne samo kar moramo, ampak to kar moremo, kajti časi so resni in nevarnost komunizma ni nič manjša kot je bila, ko smo zapustili prelepo Slovenijo.

Naj vas vse Kristus, katerega rojstvo bomo praznovali, navduši za aktivno delo na tem polju, preko organizacije. Naj vas vse podpira, vodi in hrabri v tej naši borbi proti brezbožnemu materializmu.

Ljubite Boga v dejanjih, kakor sami svoj narod!

Fr. Gaber

Na XIV. rednem taboru (občnem zboru) DSPB TABOR-Argentina, dne 22. novembra 1970 je bil izvoljen sledeči novi odbor

Predsednik, Ivan Korošec, podpredsednik in članski načelnik; Jože Jenko; strokovni načelnik in soc. pomoč., ing. Anton Matičič; gospodarski načelnik, Božo šuštaršič; tajnik, Rudi Vidmar; zgodovinski in kult. referent, dr. Srečko Baraga; tiskovni referent, Dušan Dimnik; odborniki: Jože Grabnar, Janez Kožar, Ivan Ahlin, Polde Lah, Marjan Amon; namestniki: Jože Repar, Lovro Tomaževič, Franc Oblak; nadzorni odbor: Ivan Makovec, Bogdan Kosančič in Vencel Dolenc; razsodišče: Miloš Prelog, dr. Stanko Kociper in Franc Gričar; kurat, č. g. Jože Guštin.

Podrobneje poročilo o 14. rednem občnem zboru bo v prihodnji številki Tabora.

RDEČA ZGODOVINA

Kaj so vredne vse nagrmadene skladovnice rdeče zgodovine v domovini, je poleg nešteti drugih dokazov sedaj potrdil tudi znani dolenski komunistični priganjač izza prvih dni revolucije Ivo Pirkovič-Čort. Za Dolenjski list (18. in 25. jun. 1970) je napisal prispevek Tradicija NOB na trnovih poteh in v zasebnem zakupu, ki ga zaradi izredne poučnosti o načinu in metodah komunističnega zgodovinopisja prinašamo za naše bralce dobesedno in brez komentarja. Tako, kot jadikuje užaljeni Pirkovič, namreč doslej v domovini zgodovine niso posiljevali samo preprosti vaški gobezdači in polinteligentne učiteljice kot Podbevškova v svojem „Sv. Urhu“, ampak predvsem tudi vsi izobraženci in uradni zgodovinarji z dr. Stanetom Mikužem na čelu. Toda čas gre neusmiljeno svojo pot in vso resnico o zlagani NOB, ki jo skuša po svoje pobarvati seveda tudi Pirkovič, rodovi novih Slovencev že odkrivaio. Ker bodo pazljivi bralci v prispevku odkrili tudi stvari, ki jih Pirkovič v svoji rdeči zaslepljenosti seveda ne vidi, naj mu svoje komentarje — če se jim zdi vredno — pošljejo kar naravnost na naslov, ki jim ga je dal na koncu. — Op. ured.

Kronist, ki se loteva zgodovine NOB svojih krajev, se znajde dostikrat v nemajhni zadregi, ko mu najpomembnejšega gradiva manjka ali pa je tako popačeno, da v njem ne najde prave podobe resničnega dogajanja. Na terenu pripovedujejo, da so od njih že večkrat po vojni zahtevali, naj zbero spomine in drugo gradivo iz časov zadnje vojne. Delo je bilo opravljeno vedno v naglici, površno, nekritično in hitro zopet pozabljeno. Ali ga je kdo izkoristil, kje danes leži in ali se je sploh ohranilo, dostikrat ni mogoče dognati.

Dogaiale so se neverjetne stvari. Z najzgodnejšim in zato tudi najdragocenejšim gradivom v Novem mestu niso vedeli kam, pa so ga spravili na podstrežje okraja. Ko pa so dobili v kominformski krizj gasilci nalogo, naj podstrežje očistijo vse gorilive navlake, je tudi tisti voz, kot so mi rekli, najbogačejših zgodovinskih virov NOB izginil: najbrž v Veče.

No, pozneje so še večkrat znova zbirali. Po naključju sem vide!, kaj je posebna ekipa prinesla za večdnevnega zapisovanja po podbočenskih krajih. Zapriski so za zgodovinarja, na trdi za literata praktično brez vrednosti. Vide! je, da zbiralec niso vedeli, kaj in kako naj iščeio. Pač niso dobili od nikoder strokovnega pouka. Gradivo, zbrano za Gorjanski bataljon, je seznam golih imen, ki zgodovinarju ničesar ne povedo, če bi k imenom dodali vsaj še preverjene podatke, kdaj, kje in v kakšnih okoliščinah so žrtve padle (dosti zanesljiv vir so domači in seborci), bi zgodovini ohranili dragocen arhiv za včasih pozabljene boje in spepade, ki ne bodo tako morda nikoli

zapisani v naši najznamenitejši zgodovini. Seznam borcev bi postal še zanimivejši in pomembnejši zgodovinski vir, če bi pri vsakem borcu dostavili njegovo starost, socialno poreklo in poklic, kakor sem svoj čas zaman predlagal za vso Slovenijo. Zgodovinar bi potem lahko proučil marsikaj, na primer odgovoril tudi na tisto pereče vprašanje, odkod se je rekrutiral naš prvi upor proti fašizmu, odkod socialna revolucija, da nam ne bi bilo treba prepisovati tujih teoretičnih dogem. Predragocene bi bile rubrike, kdaj, kam in v katero edinico je partizanski prostovoljec prišel, saj bi tako dobivali podobo časovne rasti upora, zvedeli za prava taborišča itd. Res je danes mnogo nepopravljivo zamujenega, ni pa še vse, če bi ustanovili krajevne kartoteke partizanov in jih stalno, ne le kampanjsko izpopolnjevali.

Po vsem tem se ne smemo čuditi, da je kronist nenehoma v nevarnosti za verodostojnost svojega pisanja; saj beremo lahko celo tam, kjer poklicno goje tradicije NOB, včasih čudno „zgodovino“. TV-15 je 11. marca letos napisal nekaj uredniških besed o znani tragediji četrtega Cankarjevega bataliona 16. marca 1944 na Javorovici. Tam beremo: „Potem (kdo?) so obkolili in razen nekaj borcev uničili zasedo na Ržišču, so udarili na Javorovico... Začel se je strašen boj, obkoljeni bataljon se je bojeval od hiše do hiše. Nazadnje, ko so borci spoznali, da so popolnoma obkoljeni, so se odločili za juriš proti gozdu.“ Bilo je čisto drugače!

Komandir partizanske zasede na Ržiščah Suga mi je pripovedoval, da ga je sovražnik neopazno obšel. Bataljon v resnici ni bil „popolnoma obkoljen“, saj niso tisti, o katerih TV-15 pravi, da so iz obroča jurišali, na svojem umiku proti Pleterjam v resnici nikjer naleteli na sovražnika. Žal se je tja umaknila le majhna skupina, ne bataljon, kot beremo. Če bi res bataljon jurišal, bi bile žrtve mnogo manjše. V prepričanju, da je obkoljen, se je ostenek bataljona po siloviti bitki v resnici predal. Sovražnik je zajete postavil v dolgo vrsto in razorožene jetnike s strojnimi pookosil, kot je prvi poročal neki Nemeč, ki je bil pribežal k partizanom in se iz pookošene krvave redi trupel ranjen rešil. To je bilo gotovo eno največjih domobranskih vojnih hudodelstev, ki si ga niti zet in propagandist generala Rupnika Stanko Kociper, ki je bil sam na Javorovici in piše danes v Južni Ameriki trilogijo „Na božji dlani“, ni mogel izkoristiti za propagando. (Cankarjeva brigada je pomorjene tovariše maščevala z uničenjem domobrancev na Igu).

Rajonski obveščevalec Žan Jordan-Pilat je Cankarjevce pravi čas obvesčil o pripravljajočem se napadu. Bataljon se je umaknil na Špilerjevo špico in se prehitro zopet vrnil na Javorovico, zahtevajoč, naj se paničarski obveščevalec javi pri njih. Sredi poti v bataljon je Pilata ustavilo divje streljanje. Po petindvajsetih letih ne vidim nobenega razloga več za pačenje zgodovine NOB. Le čemu bi se po dobljeni vojni svojih napak sramovali?

Drugo poglavje je ponarejanje zgodovine NOB iz posebnih razlogov. Tipičen tak primer je popačenje resnice o množičnih osvobodilnih de-

monstracijah proti Italijanom, ko je za Prešernov praznik 1942 šentjernejski rajon Osvobodilne fronte z vaških lip in farne ter podružnih cerkva izobesil slovenske zastave, črno fašistično sežgal in zasipal ceste s političnimi in kulturnimi gesli. Presenečene Italijane je drzna odločnost za mesec dni demoralizirala in ohromila. Načrt je v vseh podrobnostih izdelal in vodil rajonski odbor OF, ki je skrbel za široki teren šestih starih občin. Z aktivisti so tudi odborniki prevzeli vsak svojo nalogo, nihče od vodstva ni samo od daleč gledal. Demonstracija je bila velikega političnega pomena, ker je prvič združila z OF proti tujcu tudi tiste omahujoče ljudi, ki so pred letom dni še zaslepljeni tavalili za nacističnimi zastavami. Po tem valu uporniškega prebujenja, ki je pomenil nekakšno množično glasovanje za vstajo, smo vedeli, da je stvar osvobodilnega boja dozorela, in smo začeli pospešeno pošiljati prostovoljce v gozdove. Zgodovinsko resnico o demonstracijah moramo zato še posebno skrbno varovati. No, pred dvema letoma se je našel človek, ki je novinarju povedal, da je šlo za eno zastavo, ki da jo je on s starejšimi (le s kom neki?) svetoval mlajšim, naj jo izobesijo. Mož je odločno zgodovinsko zmago vstaje z enim stavkom v uglednem dnevniku prestavil s tirov množične Osvobodilne fronte na svoje zasebne kolesnice. (P., E., Globoke so revolucionarne korenine, Delo, 27. junija 1968).

V nedeljo zvečer 18. januarja 1942 je rajonski orožar Vid Kušljan iskal po vasi konja. Zjutraj je nameraval, preoblečen v sejmarja, prepeļjati velik zaboj s 30 puškami, 30 bombami, pištolami, 2 do 3000 naboji in zalogo hrane na Antonov sejem v Novem mestu, kjer ga bodo z drugim vozom čakali Mirnopečani. Zaboje so na Kušljanovi žagi, kjer je danes vzdana spominska ploščca, že popoldne pripravili in naložili na Homanove sani rajonski odborniki in aktivisti. Konje je orožar dobil zvečer pri mlinarju Jereletu. Ker pa je tam zvedel, da bo sejem šele v torek, je sani zapeljal pod mlinarjev kozolec in jih zametal z ajdovico.

Drugi dan popoldne so v mlin prišli trije aktivisti, da bi sani pripravili za dolgo vožnjo in jih zamaskirali s sejmarskim kurnikom. Ker pa so prav tedaj prišli v mlin Italijani, so morali počakati, da je patrolja odšla, nato so sani potegnili izpod slame.

Poročilo o dogodku je mlinar v članku Ples za življenje v TV-15 od 12. marca 1969 priredil takole: Aktivisti so na sani nakladali orožje, ki je bilo uskladiščeno v mlinarjevi kleti (!), ko se pojavijo Italijani. Mlinarju, ki jih je iz hiše zagledal, je „skozi možgane preblisnilo, da so vzdani, da bodo preškali hišo ter našli orožje in ranjenca“ (Janeza Lovšična iz Ribnice). Mlinarica se je pognala skozi vrata, „pograbila prvega, vodjo patrolje, mladega, drobnega in majhnega seržanta pod pazduho in ga potegnila v hišo. Bil je doma s Sicilije, najbrž kak študent... Že sta se žena in seržant vrtela, možiček je bil več v zraku kot na tleh“. Medtem ko so Italijani „natepali še topel, domači kruh“ in kvartali, je mlinarica „plesala, kot bi jih godel sam Paganini“, ona pa je pozneje dejala, „da

je plesala za življenje nas vseh“, poroča Jerele. Če jih ne bi bili tako spretno speljali, bi Italijani „našli orožje in strelivo, ujeli vse tri fante, pri preiskavi bi našli še ranjenca... hišo požgali in nas vse postrelili.“

Članek je dvignil med ljudmi precej prahu in negotovanja (dobil sem več protestov), kajti tisti mali laški seržant, danes Jereletov soročnik, ni prišel v mlin preiskovat, požigati in streljati, ampak je že več kot pol leta hodil k mlinarjevi nečakinji Štefki Coltesovi, s katero se je pozneje tudi poročil. Vojake je jemal s seboj, kakor da gredo v patroljo, šli so pa radi zaradi kruha. Ni, končno ne bi zanimalo nikogar, niti zgodovinarja, da si mlinar neko komedijo prekroji v napeto dramatično zgodbo, če ne bi tistega nočevanja zabojev z orožjem pod slamo obenem izkoristil za trditve, da je on, mlinar Jerele, „soorganiziral tri čete (Gorjanskega bataljona) z orožjem“. Toda tiste tri čete so bile ustanovljene šele dobre tri mesece pozneje in orožje sploh ni bilo poslano njim. Zapisan ponaredek krajevne zgodovine (s še nekimi izmišljotinami) leži že v nekem ljubljanskem arhivu kjer ga berejo kronisti in zgodovinarji.

Še nekaj pripomb o Janezu Lovšinu iz Ribnice, ki se mu je v mlinu odprla stara rana, ko je pri delu dvignil težak čeber in ležal. Konec avgusta 1941 ga je pri partizanih na Travnici gori prijatelj po nesreči ranil. Po operaciji v Ljubljani ga je njegovo dekle poslalo na okrevanje k svoji sestri v Jereletovem mlinu. Ker je prišel prav na dan po bitki na Bučki, 3. novembra, so se ga ustrašili in prosili, naj ga prevzame OF. Rajonski odbor ga je prenočil, zjutraj pa sem ga s svojim poročilom okrožnemu odboru poslal v Novo mesto. Tam so ga vzeli v „Monte Carlo“ na podstrešju Perove gostilne, kjer je imela svoje prostore Jakšečova mladinska organizacija. Strogo so mu prepovedali skrivališče zapuščati, vendar je Lovšin lahkomišelnost posedal v gostilni, kjer ga je prišla italijanska patrolja. V zaporu si je Ribničan prerezal zaceljeno rano in pozneje iz kandijske bolnišnice s pomočjo usmiljenega brata Andreja pobegnil nazaj v Jereletov mlin. V naših krajih smo imeli okoli pet tisoč beguncev z nemške strani in za tujca na nogah ni bilo preveč nevarno. Lovšin je silves'roval še pri meni. Ko se je poškodoval, mu je dr. Dušan Reja nudil zdravniško pomoč. 22. februarja pa se je odpeljal v Ljubljano. Zakaj je napravil to novo, nerazumljivo napako, ko smo pošiljali ogrožene ljudi (ranjenega Francka Packa, Edija Zidariča...) že od jeseni na svoje varno osvobodeno ozemlje, ni nihče razumel. V Ljubljani je Lovšina seveda zajela racija. Bil je interniran in pozneje zaradi ovadbe obtožen, da je bil v partizanih. Na sodišču je izdal Jereletovo, ki so jo aretirali, vendar do sodbe zaradi kapitulacije Italije ni več prišlo. Lovšina je umorila črna roka pri Sv. Urhu. Jereletova se je umaknila na Jesenice, kjer je v službi v Paarovem hotelu počakala konec vojne.

Za zaključek prosim vse, ki še hranijo lastne zapiske ali drugo zanimivejše gradivo za NOB, da se oglasijo na moj naslov (I. P., Ljubljana, Kocenova 7).

Peter II., kralj Jugoslavije

„Bum... bum... bum...“ so pokali topovski strelji nad mestom in naznanjali mladi državi rojstvo prvenca v kraljevi družini. Veselje je zavladovalo ne samo v kraljevski rodbini, temveč v vsej državi. Imeli smo prestolonaslednika.

—:—

Rezko so odjeknili po svetu strelji v francoskem pristanišču. Jugoslavija je izgubila svojega tvorca, prestolonaslednik pa očeta. Postal je kralj. Zagladala je žalost in zaskrbljenost. Kralj je bil mlad, premlad. Otrok. In kot vsak otrok, se je tudi on šolal in vzgajal. Toda njegova vzgoja ni bila takšna, kot bi pričakovali. Vzgjajali in vzgojili so ga pod tolikšnimi in različnimi vplivi, da se mu je to vse življenje poznalo.

Nekega jutra, 27. marca 1941. leta je bilo, je še v svoji otroški postelji poslušal „svoj“ govor in proglas, da je postal polnoleten. O vsem tem poprej seveda ni vedel ničesar. Govor in prevzem so bili delo drugih, ki so odgovornost enostavno naprtili mlademu kralju na ramena. Država je bila po treh tednih napadena in razkosana, kralj pa je moral v tujino, od koder se ni več vrnil.

Taki in podobni dogodki in intrige okrog vladarja so med vojno in tudi po njej bile značilne. Sam, neizkušen in obdan s slabimi svetovalci, je postal orodje v tujih rokah prepričan, da je pač tako najbolje.

Ni imel v samem sebi dovolj moči, da bi odločil svojo ženitev, ki se je izvršila v času, ko je domovina krvavela v komunistični revoluciji pod tujo okupacijo in so v tisočih umirali njegovi pristaši.

Tudi ni bil v stanju, da bi se v odločilnem trenutku uprl sporazumu s komunisti. Podlegel je nasvetom svojih svetovalcev in tujemu pritisku. Ti so si pa potem, ko se je slabo končalo, enostavno po Pilatovsko umili roke in proglasili: „Kralj je odgovoren! Kralj je kriv!“ Toda ti isti svetovalci niso poznali stanja v okupirani domovini, niti komunistov, ne njihove revolucije.

Ali smo mogli pričakovati kaj drugega od tako vzgojenega in s takimi svetovalci obdanega mladeniča, ki je bil kralj?

Postal je žrtev svoje okolice. Krivdo pred ljudstvom in zgodovino pa je treba pravično pripisati vsem, ki so v tistih hudih in usodnih dneh odločali o bodočnosti naše domovine, a zvalili odgovornost za vse na ena sama, čeprav kraljevska ramena.

d. d.

SEVERNA AMERIKA – VETRINJE

(Osnutek predavanja Ligi "Žena-Mati" v San Martinu dne 26. nov. 1970)

Opisal in povedal vam bom nekaj o mojem potovanju v Združene države Amerike in Evropo, kamor sem potoval letos ob priliki velikih proslav ob 25-letnici slovenske protikomunistične tragedije na Koroškem.

Proslave so se vršile v Buenos Airesu, Clevelandu in Vetrinju.

Moj namen je, da vam poleg opisa spominske proslave v Clevelandu in spominskega izleta v Vetrinje orišem nekoliko tudi življenje in delovanje Slovencev v Severni Ameriki, v kolikor sem si to lahko v tako kratkem času zabeležil in zapomnil.

Za dobro pojmovanje in razumevanje okolja in življenja v katerem žive naši sorojaki, bi nujno potreboval veliko več časa, razgovorov in pripovedovanja. Žal pa s časom nisem razpolagal tako kakor bi jaz hotel; skušal pa bom vendarle zajeti smisel in življenjsko okolico ter delo naših ljudi v Združenih državah. Morda bo zato moj opis nekoliko omejen in kratek, vendar bom podal najvernejšo sliko naših ljudi tam na severu.

Dne 5. julija sva z Vencljem Dolencem odletela v USA in tako naredila takozvano trikotno vožnjo: Argentina — USA — Europa — Argentina. Polet iz Ezeize do New Yorka je bil direkten. Pristali smo na največjem letališču sveta "Kennedy". Tu so se najina pota ločila za nekaj dni. Venclj je šel obiskat sestro v Minnesoti, dočim sem jaz nadaljeval pot v Cleveland.

V USA sem se zadržal 8 dni v Clevelandu, 2 dni v Rochestru, 1 dan v Philadelphiji ter nekaj ur v New Yorku.

Mesto Cleveland ima skoraj 1 milijon prebivalcev; enako imajo ostala predmestja Clevelanda. Le del mesta — center — ima nebotičnike; ostalo so pritlične ali enonadstropne lesene hiše. Zaradi tega ima mesto in predmestja ogromen obseg. To je mesto številnih in ogromnih tovarov. Podnebje je precej slično našemu v Buenos Airesu (vlaga — jezera); seveda z ostrejšo klimo — snegom. Pokrajina okoli Clevelanda je precej podobna naši Dolenjski.

Kot so mi pravili, živi v Clevelandu okoli 75.000 Slovencev in so po nekaterih okrajih strnjeno naseljeni.

Večina naših ljudi je zaposlenih po tovarnah. Le mali del je zaposlenih v samostojnih podjetjih, na kmetijah, v trgovini, bolnicah itd. Tudi večina žena je v službah. Vzrokov, da tudi one delajo, je več: Visok življenjski standart zahteva več denarja. Ena plača pri družini ne zadostuje. Šolanje otrok po privatnih šolah je drago; a državne so slabe. Potreba po lastni strehi, ker je najemnina precej draga. Da imajo lastno pokojnino. Vzdrževanje avtomobilov, ki jih nujno potrebujejo radi nezadostnih javnih

transportnih sredstev. Je pa tudi pohlep po denarju — dolarjih, kakor ga imamo tukaj in po drugih državah. Veliko ljudi opravlja poleg tovarniškega dela še kaka postranska dela kot: zidava, pleskanje, postrežba itd. Običajna plača je od 3—5 dolarjev na uro ter so razlike med delavcem in navadnim uradnikom malenkostne.

Način življenja je pač ameriški, ki so se ga morali priučiti, kakor smo se morali mi privaditi argentinskim razmeram. Na delu se dela s hitrostjo in točnostjo ter se delavna moč zelo izkoristi.

Čas in način prehrane je različen od tega, ki smo ga vajeni tukaj. Zajtrk je (med 8.—10. uro) precej obilen: šunka, jajca, kava in razni sokovi. Kosilo je opoldne precej skromno, a večerja je že med 5.—7. uro zopet obilna. Goveje meso je precej drago; zato se konsumira veliko kokošjega, svinjskega in ribjega mesa, da ne govorim o vseh mogočih hranilnih produktih v konzervah. Veliko se popije piva, posebno v poletnih mesecih, kakor tudi mleka v vseh različnih oblikah.

Hiše imajo lesene. Hiša iz materiala je zelo draga, dočim so lesene poceni, udobne in ugodne ter zdržijo do 60 let. Te hiše so povečini eno ali dvonstanovanjske — pritlične in enonadstropne. Pod hišo imajo navadno klet, ki jim služi za shrambo in pralnico. V pritličju, ki je za kak meter dvignjeno nad zemljo zaradi vlage, je kuhinja, kopalnica, obednica in par sob. Oprema hiš je v vseh ozirih na višini. Telefon ima vsaka hiša. Zveze so direktne po celi državi in delno tudi s Kanado. Z zunanjim svetom se je mogoče zvezati hitro ter je pogovor zelo dober.

Kar se tiče oblačil in mode, je pač ameriška; posebno, kar se tiče barv; a je veliko naših ljudi, posebno starejših, ki se še držijo starinske mode. Garderoba posamezne osebe je vsaj trikrat večja kot smo je navajeni tukaj.

Čistoča mest in hiš je na višini. Domačih živali, kakor psa in mačka, se skoraj ne vidi, ker so zelo stroge odredbe proti kaljenju nočnega miru.

Promet je zelo dobro urejen, posebno kar se tiče glavnih cest. Vozniki so zelo previdni glede križanja cest in prehitevanja. 10 let star otrok lahko vozi avto s predhodnim izpitom; seveda z odgovornostjo staršev. Prestopki se strogo kaznujejo z denarno globo in z odvzemom dovoljenja za vožnjo. Ob sobotah in nedeljah ne prodajajo alkoholnih pijač v javnih lokalih, da se tako preprečijo prometne nesreče zaradi pijanosti. Povezava cest z letalskim prometom je dobra, dočim je voznja z vlakli skoraj odpadla in pravijo, da se z vlakom vozijo le siromaki.

Družabno življenje je različno od tukajšnjega. V glavnem so ljudje vezani na cerkev, oziroma na cerkvene dvorane. Cerkev se vzdržuje sama, t. j. potom svojih vernikov z njihovimi mesečnimi prispevki. Tako se v cerkvi — cerkveni dvorani — vrši versko, družabno in kulturno življenje. Drugače je povezava posameznih družin po njihovih domovih in piknikih. Zelo dobro je prišel nakup Slovenske pristave, ki je last delničarjev in je kako uro z avtom oddaljena od Clevelanda. Tu najdeš vse: kapelo, Orlov

vrh, kantino, prostor za balinanje, bazen, vinograd, gozd, potok itd. Ob sobotah in nedeljah se tu zbirajo Slovenci in tako skupaj prežive svoj tedenski prosti čas. Važno vlogo ima slovenska radijska ura, ki je vsak dan od 6.—7. zvečer. Program je pester, dober in izpopolnjen z novicami iz Clevelanda, domačih krajev in iz ostalega sveta; seveda poleg gospodarskih in trgovinskih vesti. Program spremlja izbrana, lepa slovenska glasba.

Svoje **prihranke** vlagajo ljudje precej različno. Banke dajejo majhne obresti. Bolj se spleča kupovanje delnic, stavbenih parcel, stanovanj ali hiš za oddajo. Kupujejo zemljišča in hiše v bližini mesta za sobo- nedeljski počitek. Več primerov je, da se ljudje s pokojnino preselijo iz USA v domači kraj ali pa si izberejo Evropo, predvsem Avstrijo, kjer s prihranki in dolarsko pokojnino ugodno živijo.

Pri vseh ugodnostih, ki jih imajo v USA, pa je velik **problem črncev**. Iz časopisnih poročil si človek ne more predstavljati tega problema. Kjer se naseli črnc, pade cena zemljišču in hiši. Poleg nizke kulture, lenobe in pijanosti, najdeš med njimi veliko kriminalcev. O čistoči in redu ni govora ter je pogled na te črnske predele slabši kot tukaj na naše "villas miserias". Nočni sprehodi po teh predelih niso nič posebno varni; posebno za ženski svet. Rešitev tega problema bo vedno težja; posebno zaradi tega ker je prirastek pri črnih mnogo večji kot pri belih.

Omenil bi še tri zanimive obiske; namreč: cerkev Sv. Vida, ogled tovarne Kodak v Rochestru in razgled z najvišjega nebotačnika na svetu v New Yorku.

V Clevelandu sem srečal poleg že znanih brocev veliko več ljudi, katerih osebno preje nisem poznal, vendar sem se med vsemi dobro počutil. Vesel sem bil srečanja z **dr. Meršolom** na Pristavi. Obiskal sem v bolnici **g. Jakoša**, znanega branilca Kočevja, kjer je bil na trenutnem zdravljenju, ker boleha na srcu. Bil sem tudi pri znani bolničarki **Ireni-Ivanki Primožič** in pri **g. Lončarju**, ki je pred kratkim umrl. Skupaj sem bil tudi z njegovim zetom **Jožetom Žnidaršičem**, ki je svoječasno živel tukaj v San Justu. **G. Leon Debevc** me je povabil na svoje lepo posestvo, kjer kmetuje in dela na svoji farmi skupno s svojo gospo **Darinko**. Dobil sem se na Pristavi s sinovoma pokojnega glavarja **Maršiča**, kakor tudi **Milanom Benegali**, ki se je nedavno poročil. Ravnotako sem se srečal z bivšim glavarjem Novega mesta **Abramom** in njegovo soprogo ter z družino **Martinčič** iz Kanade. Lahko pa bi še našteval celo vrsto znancev in prijateljev, toda vrsta bi bila predolga.

V dneh 13.—14. junija je bila svečana spominska proslava na **Slovenski Pristavi**.

Poudarek letošnje proslave je bila navzočnost majorja **Barre-ja** in **dr. Valentina Meršola**. Major Barre je bil v Vetrinju vojaški poveljnik civilnega taborišča, a **dr. V. Meršol** predsednik taboriščnega odbora. Predvsem **dr. Meršol** — kot tudi major Barre — imata glavno zaslugo, da se

„Preko praga svobode“ bi mogli zapisati pod to sliko, kajti nikdar premagana domobranska vojska je že na tleh Slovenske Koroške, polna upov in zaupanja v bodočnost. Toda prevara in izdaja sta že bili na delu in mesto v svobodo so naši nepremagani junaki odšli v mučeniško smrt

je takrat preprečilo vračanje slovenskih civilnih beguncev. Na proslavi so obema izročili v zahvalo spominski album z več stotimi podpisi slovenskih beguncev iz USA, Kanade in Argentine. Proslav so se udeležili poleg Slovencev iz USA tudi Slovenci iz Kanade. Pritotni so bili trije rešenci iz jam: Franc Dejak, Franc Kozina in Milan Zajec.

Za sobotno večerno proslavo so postavili 6 križev, ki so predstavljali vračanje šestih transportov v Titovino. Zadnji, t. j. šesti križ je predstavljal zajetje in pokolj ranjeniškega vlaka pri Lescah in pa spomin na novomeško skupino, ki ji ni uspelo priti v Vetrinje, temveč je bila doma poveljena in pobita.

Rešenci iz jam so pred vsakim križem prižgali večni ogenj, nakar je salva pušk dala pobitim pred 25 leti zadnji pozdrav. Nato se je vršil sprevod z nad 300 bakljami do ogromnega Evharističnega križa, ki je bil za to priliko postavljen na Orlovem vrhu, kjer je zaključil sobotno proslavo kurat č. g. Franc Gaber.

Za nedeljsko proslavo smo odšli jutraj iz Clevelanda v pogrebem sprevodu proti Pristavi. Na prvem zbirališču je že bilo okoli 40 avtomobilov, a ostali so se pridružili med potjo, tako da nas je bilo v sprevodu 101 avtomobil. Vsak avtomobil je imel slovensko in ameriško zastavo. Ve

ličasten sprevid je nemoteno in z zanimanjem Amerikancev prispel do Pristave — Orlovega vrha. Tukaj so najpreje protikomunistični borci položili vence pred oltar. Na mestu je bilo zbranih nad 1000 ljudi z nad 100 narodnimi nošami. Sv. mašo je bral rev. Gaber, a med mašo je bilo ljudsko petje. K Gospodovi mizi je pristopilo nad polovico prisotnih.

Po sv. maši je bila glavna proslava na kateri je med drugimi govoril major Barre, ki se je zahvalil za povabilo, pohvalil slovenske rojake, njihovo delavnost in dosedanji uspeh ter jim želel vso srečo tudi v bodoče v njihovi novi domovini, ki bo obenem tudi napredek za državo, kjer živijo.

Po teh dopoldanskih svečanostih je bilo kosilo. Takoj po kosilu smo se odpeljali z ing. Grumom v Rochester a na Orlovem vrhu so bile še litanije.

Prišel je čas, da se poslovim od Amerike. Z najlepšimi vtisi o proslavi in življenju naših ljudi v Ameriki sem odpotoval. Prekratko je bilo moje bivanje med njimi, prehitro je minil čas in obljubil sem, da jih bom še kdaj obiskal.

Pot preko Atlantskega oceana je bila prijetna in hitra; dež nas je sprejel v Evropi. Moja pot me je nato peljala preko Pariza in Milana v Trst.

Tukaj sem doživel prelepo in prisrčno snidenje z mojo 86-letno materjo. Veliko je bilo najino veselje in ostalo mi bo za vedno v prelepem spominu, zakaj dolga je bila najina ločitev — celih 28 let.

Iz Trsta sem se napatil v Celovec in Vetrinje.

Prelepa Koroška me je sprejela v vsej svoji lepoti in domačnosti. Tukaj živi mnogo beguncev-Slovencev, še več jih pa prihaja na delo, obiske in izlete iz domovine. Žal slovenska zavest odmira in le redke močne slovenske kmetije ostajajo trdne, kakor na primer rod Miklove Zale v št. Jakobu.

Vsi ti kraji, ki so zibelka slovenstva, se nam odkrivajo vedno in vedno s svojimi jezeri, gozdovi, polji in gorami kot del naše domovine. Ko sem hodil po Vetrinjskem polju, sem se spraševal, zakaj je moral slovenski narod ravno tukaj pričeti svojo Kalvarijo. Ravno tukaj je zamrla pesem naših borec. Tukaj je izginil smeh z njihovih obrazov.

Do letos mi je bil ta, za nas protikomuniste zgodovinski kraj, nepoznan. Idejo za spominski izlet so dali borci iz Severne Amerike. Zaradi nezadostnih prijav je pa ta prvotna misel propadla. Glavni vzrok malih prijav je bil ta, da v tem letnem času nimajo v Severni Ameriki rednih dopustov. Po moji vednosti so prišli od tam v Vetrinje le kurat Gaber in g. Jakoš s sinom. Prihod iz Argentine ni bil skupen. Midva z V. Dolencem sva prišla iz ZDA, medtem ko so g. Korošec z družino, g. Jenko in kurat Guštin prišli vsak zase iz Argentine.

Poleg navedenih je bilo nekaj ljudi iz Avstrije in celo iz švice. Prišlo je tudi večje število ljudi iz domovine.

Avstrijske oblasti so bile opozorjene na obisk Vetrinja ter so izja-

vile, da dovolijo le cerkvene proslave, ker žele imeti dobre odnose s svojimi sosedi.

V vetrinjski cerkvi smo se v molitvi spomnili na te vrnjene in mučeniško pobite junake. V cerkvi se še nahaja vzdana spominska plošča, ki je bila pred letj odkrita v spomin pobitim. Cerkev sama je v precej slabem stanju, kakor tudi grad, ki ga je sedaj prevzela država. Obhodili smo Vetrinjsko polje, ki ima po pripovedovanju onih, ki so bili tukaj pred 25 leti, čisto drugo lice. Večji del polja je pozidan. Bilj smo pri potoku, kjer se je vršilo nakladanje transportov na kamione. Delno smo tudi prevozili pot, po kateri so bili nasilno vračani in kasneje pobiti naši bratje.

Molče smo se vračali; naše misli pa so poromale tja daleč preko Karavank, kjer čakajo vstajenja in pravice naši — junaki.

V trajen spomin na vetrinjsko tragedijo smo vzeli s seboj nekaj zemlje, da ostane z namj košček dogodkov, ki so se odigravali pred 25 leti.

G. Korošec je filmal in slikal vse najvažnejše trenutke te skromne, vendar globoke spominske proslave v Vetrinju.

Zapustil sem Koroško in odpotoval na sever, kjer sem obiskal še invalida g. Potokarja v Hamburgu in sestro g. Laha v Monakovem.

Poln vtisov in spominov na vse te dogodke, ki so se razvijali s filmsko naglico v zadnjih treh tednih, sem se obrnil proti jugu — domov — v Argentino.

Vsem,

ki so na širom sveta z nami
v našem nenehnem boju za

BOGA - NAROD - DOMOVINO

ter bratom in sestram,
ki še ječijo v rdeči sužnosti,
naj novorojenj človek-Bog

z blagoslovom božiča

nakloni toliko zdravja sil in dobre volje,
da bj preko naše vztrajnosti v združenih naporih

novo leto 1971

pomenilo tudi novi, velik korak bliže k
svobodi.

Želijo: Zveza, društva in glasilo TABOR

Nixon v Jugoslaviji

Kot vse kaže, grenka čaša slovenske politične emigracije še ni dopolnjena do vrha; saj druga za drugo padajo vanjo kaplje pelina in jo grenijo do poslednje mere.

Številne prošnje, pojasnila in protesti so ostali brezuspešni; predsednik največje demokratične države na svetu se je odločil za obisk v državi, ki ji stoji na čelu človek krvavih rok... Čemu je bilo to potrebno?

Odveč bi bili zdaj čustveni izlivi; edino, kar je možno, je neko tržno preoznanje ozadja te Nixonove odločitve.

Kot je jasno označila tudi uradna Amerika, Nixon predvsem izpolnjuje s tem korakom svojo obljubo, da bo dobo konfrontacij zamenjal z dobo poganjanj. V iskanju formule za boljšo ureditev sveta pa je potrebno čim popolnejše razumevanje sovjetske politike. Jugoslovanski komunisti se zdijo ameriškim uradnim krogom primeren vir informacij, ki ga je treba izkoristiti od vrha navzdol.

Spričo znane Brežnjevljeve doktrine in spričo dejstva, da bo diktator Tito morda že v bližnji bodočnosti izginil s svetovnega pozorišča, se zdi obisk ameriškega predsednika v ogroženi Jugoslaviji v neposrednem interesu njenih narodov. To velja še posebej z ozirom na Titovo odločitev, da še za časa življenja sam uredi vprašanje svojega nasledstva.

Ne v Jugoslaviji, ne v svetu ne more ostati prikrito, da govore ameriška uradna poročila o Nixonovem obisku Jugoslaviji, ne pa diktatorju Titu. To naj bi bil nekak ameriški odgovor na Titovo vztrajanje, da prva objava tega obiska ni imenovala Jugoslavije, ker je bilo staremu krvoloku „pod častjo“, da bi bil imenovan istočasno s španskim diktatorjem Francom.

Trpkí pelin pa seveda ostaja.

K temu še Vatikan sklene pogodbo s komunistično Jugoslavijo; pred ljubljansko stolnico pa ostane sramotilni napis o škofu Rožmanu...

Ameriški predsednik, nekak simbol resnične človečanske svobode, obišče deželo, v kateri je kakršnakoli svoboda samo — „smešna krinka“...

Če pa so pred 25 leti naši najboljši legali v slovensko zemljo, da bi svoje pričevanje proti komunizmu potrdili s svojo lastno krvjo ter dali s tem svojemu narodu dotlel neroznano zgodovinsko veličino, potem naj bi tudi nam, ki smo njihovi bratje po krvi in prepričanju, ne bilo prečesto, sprejeti tudi ta udarec. Zlasti še, če bo v svojih končnih posledicah le pripomogel k nekemu boljšemu svetu.

Ob priliki Nixonovega obiska v Titovino je bilo s strani Zveze DSPE-TABOR poslanih več spomenic z obrazložitvijo, kaj je Titoizem in kdo bo imel od obiska koristi. Vse spomenice so bile protestnega značaja. Med drugimi so bile poslane: Senat

majority leaderju, Senat in House minority leaderjem, predsedniku Nixonu, State Departmentu, W. Buckleju — uredniku „National Review“ in znanemu protikomunistu — ter raznim senatorjem in poslancem. Zveza DSPB-TABOR je prejela več odgovorov; med drugimi tudi uradni odgovor State Departmenta. Nekatere teh odgovorov bomo ob priložnosti objavili v naši reviji. V pripravi je daljša spomenica na State Department z objektivno analizo stanja v domovini. — Op. ured.

Jonec

Reorganizacija jugoslovanske vlade

Prezidij Zveze komunistov Jugoslavije je glavno vodstvo partije, medtem ko je Eksekutivni komite izvršni organ prezidija. Obema aparatoma predsedata Tito, ki je in ostane tudi še po reformi vlade predsednik države. Ta položaj mu je jamčen do smrti, v kolikor ne odstopi po svoji želji. Kadar bo reorganizacija izvršena, bo vloga predsednika Tita dokaj drugačna; in tako naj bi se nadaljevalo potem, ko Tita ne bo več na teh položajih.

To novo, takoimenovano kolektivno vodstvo bo sestavljeno na sledeči način:

Vse republike, kakor tudi obe avtonomni pokrajini, bodo v državnem predsedništvu zastopane po dveh ali treh poslancih, katerim se bodo pridružile še neke druge osebnosti. Temu predsedništvu bo (razen Tita) vsak nadaljnji predsednik smel predsedati samo eno leto in bo imel naziv zveznega predsednika.

Zenkrat še ni čisto jasno, v katerj meri bo to predsedništvo prevzelo administrativne in legislativne funkcije. Tito vsekakor meni, da mu morajo biti danes vse možnosti za aktivno politiziranje. Preciznejših definicij o tem pa tudi Prezidij, ki je zasedal pred kratkim, ni podal. Vsekakor pa je vrhovni prezidij kolektivno vodstvo z navdušenjem podpravl. Tako končno preostane samo še formalna odobritev parijske konference.

V svojem govoru na prezidijskem zasedanju je Tito dejal, da reorganizacija državne konice, novo definiranje funkcij parlamenta, vlade in parlamentarnega aparata sme slediti šele po temeljnih študijih. Nadaljeval je, da se morajo ne samo Zvezi, temveč tudi vsaki posamezni republiki jamčiti vse pravice in zahteve. Menil je, da so doma in v svetu s tem v zvezi že nastali prvi nesporazumi in da so trezni premisleki prvi pogoj za reorganizacijo.

Parlament in vlada tvorijo enega, partija pa drugega. Tretji stebel pa bo Državni svet, ki mora na podlagi svoje sestave skrbeti za to, da po Titovi smrti Jugoslavija ne razpade.

JOŽE MUSAR

predsednik zavetišča dr. Gregorija Rožmana
je po hudi nesreči umrl 1. decembra 1970.

Sv. maša zadušnica bo 27. decembra 1970
ob 11. uri v zavetišču.

Odbor

Buenos Aires, 3. decembra 1970

IZ DRUŠTEV

TORONTO

25-letnica Vetrinjske tragedije v Torontu

Kot vsako leto, smo preživeli domobranci v Torontu tudi letos pridelili prav lepo uspelo proslavo. 25-letnici Vetrinja smo hoteli dati večji poudarek. Zato smo izbrali Slovensko Pristavo pri Boltonu, 40 milj iz Toronta.

Že v soboto popoldne, 20. junija, je bilo na Pristavi živahno pripravljanje. Izrezani napisj „Vetrinje, Teharje, Kočevski Rog“, ki smo jih obesili po drevju okoli kapelice, so dali kraju pečat neke skrivnostne mogočnosti, ki je vsa klicala k zbranosti in resnobi. Posamezniki so se ozirali okrog, kot da bi bili v samem Rogu, potem pa zamišljeni odhajali. Že to je bil živ opomin, ki je šel do srca.

V nedeljo je č. g. dr. Franc Blatnik bral sv. mašo za vse žrtve revolucije. Popoldne je bila svečanost, kateri je prisostvovalo zelo veliko ljudi. Recitacije in pesmi ob napisih najbolj poznanih množičnih grobišč so nas spremile na zadnjo pot naših junaških domobranskih bataljonov, ki so bili poklani šele po zločinski izdaji in vrnitvi. Govornik je našim junakom tako med pridigo kot v govoru dal mesto med mučenci, kar je edino prav. Nekaterim to sicer ne gre v glavo, a ker svetovna politika in tudi Cerkev danes za ceno trenutnega miru in farizejskega soglasja ubirata pot, ki zločinsko pomorjenih žrtev ne ceni, jim dajmo priznanje vsaj mi,

ki smo jih poznali in vemo za njihovo mučeništvo. Moški pevski zbor je pod vodstvom g. Dušana Klemenčiča pel pri maši; in tudi pri proslavi je odpel tri žalostinke. Soborec France Jereb je s svojimi zvočniki omogočil, da se je vsa Pristava daleč naokrog spremenila v eno samo veliko misel na naše pokojne. „Slavčki“ so mogočno zaigrali našo himno „Oče, mati, bratje in sestre,“ katero je poprijela vsa velika množica.

Zalostno je, da so nekateri naši emigrantski listi 25-letnici te velike morije posvetili tako malo ali nič pozornosti. Še bolj nerazumljivo pa je to, da so na domobrance med prvimi pozabili tisti, katere so domobranci reševali. Ko so začeli padati duhovniki in je bila v nevarnosti vera, so naši fantje šli v boj, se bojevali in za te dragocene svetinje naših staršev tudi umrli. Danes, po 25. letih pa se nekateri trudijo, da bi na vse to pozabili. Kje je ostala ideja!? In ker o ideji ni mogoče več govoriti — kje je vsaj značajna doslednost? — Ker ni niti doslednosti, ni čudno, da vera v svetu tako zelo peša; kajti obračanje po vetru tudi trdnost verskih resnic spreminja v mučen dvom brez odgovora...

Nerazumljivo popuščanje in poštinvostvo zadnjih let — ko je misel ne pozabljenje postala nekaj vsakdanjega, a se nobeden ne dokoplje do spoznanja, da je to le ukaz komunistične partije, — na množične grobove naših domobrancev prižiga novo luč, ki postavlja na laž vso komunistično propagando o izdajstvu in boju proti narodu. Ko odpadajo polovičarji in tisti, ki za pogled domov prodajajo svojo nekdanjo „zavednost“, s tem znova potrjujejo, da boj za Boga — Narod — Domovino slovenskim fantom ni bil ukazan. Na okope niso šli zaradi župana ali župnika, za orožje so prijeli gnani od notranje sile, ki je za narod zahtevala svobodo in pravico, katere je v človeško srce položil Stvarnik sam. Za te ideje so padli!

Na njihovih onečaščenih grobovih ni sveče, ne križa; toda mladi rod novih Slovencev vsak dan glasneje odklanja propagando in zahteva svobodo, prav tisto in tako, kakršno so komunisti v juniju in juliju 1945 zasipali v jarke okoli Trbovlja in pehali v rove Kočevskega Roga. Ti grobovi so rak KP in to komunisti sami najbolje vedo. Skriti in onečaščeni so blagoslov domovini; zato režimu doma gre vse tako zelo narobe.

Upajmo, da ni več daleč dan, ko bo na teh zastreljenih kotanih postavljen križ in se bodo čez slovensko zemljo razlile hvalnice Bogu in njim, ki so hoteli biti orodje Njegovih rok in so prav tako vdano sprejeli tudi najvišjo žrtev.

Zahvala in slava spominu vseh znanih in neznanih junakov, ki so svobodni in verni krov tako vroče ljubili, da jih tudi smrti ni bilo strah.

V soboto, 26. septembra, se je precej hudo ponesrečil naš soborec **Lojze Babič** iz Toronta. Na poti iz Peterborougha je voznik zgubil kontrolo nad avtomobilom, pri čemer je bil Lojze najbolj ranjen. Prvo pomoč je dobil v bolnici v Peterborough, čez dva dni so ga pripeljali v Toronto, kjer so

ugotovili še druge poškodbe: zlomljena 4 rebra, ključnica, izpahnjena rama in porezana glava. Soborci mu želimo skorajšnje vrnitve domov.

3. oktobra smo imeli naš tradicionalni banket, ki je zelo lepo uspel. Čisti dobiček bo šel v invalidski sklad. Zahvaljujemo se vsem, ki so napolnili dvorano, posebno tistim, ki so prihiteli nad 200 milj daleč, kuharici, našim ženam in odbornikom društva, med katerimi je treba posebej imenovati blagajnika Antona Štiha, ki je delo vzel tako resno, da se štirinajst dni ni posmehal in je zato tudi toliko dosegel. Banket je spet en dokaz več, da kjer je volja, se nekaj še da narediti. Navzočnost starih znancev in novih, mladih obrazov pa nam daje upanje, da bomo rdečim šli še nekaj časa za nohte.

Iz zvezi tega tajništva. Stopamo v 16. poslovno leto organizacije in je prav, da se zamislimo v to, kako organizacijo poživeti, jo dvigati in ji dati sodobnih pogledov. Vsi za enega in eden za vse, je nekoč bilo naše geslo; zakaj ne bi to držalo tudi danes! Ako bo vsaka organizacija, vsak zastopnik in vsak član samo s prstom mignil, bo organizacija res naš ponos, naše zadoščenje in naša opora v sedanjih razburkanih časih.

Za emimo nauke preteklosti in izkoristimo jih za naloge, ki so pred nami! Če kdaj, je prav danes in v bodočnosti povezava med nami nujna. Če se tu in tam opaža malodušje ne odnehajmo, ker je pač človeško, da je ta ali oni kdaj pesimist. Kadar se zdi, da hiramo in da nam je vse odveč, tedaj pomislimo na one, ki so pred 25. leti omahnili v kraške jame; na tiste, ki so bili tedaj ranjeni in že 25 ali več let prenašajo trpljenje; na tiste raztrepane borce po svetu, ki jih naš duh, naša revija in naše delo poživljajo; na one doma, ki s ponosom zasledujejo naše delo in našo borbo. Ako nas vse to ne gane, pomislimo še na tisoče mater in žena, ki so izgubile svoje najljubše.

Vse to nas mora ganiti; če pa nas ne, je jasno, da smo utonili v velikem materialističnem svetu in smo postali odmrli veja svojega naroda.

Bratje, na plan! Tesno, vsak dan tesneje se oklenimo organizacije, ki je naša, Tvoja in moja, in ki mnogo koristnega lahko stori za nas same, pa tudi za splošno slovensko stvar! Vse pa zavisi od nas; in to od vseh nas, ne le nekaterih posameznikov.

Po občnem zboru:

Prejeli ste zapisnik občnega zbora. Zapisnik je obširen in zapisan zato, da bo preko vsak član lahko videl organizacijsko delo. Preštudirajte zapisnik in glavne točke posredujte članom na vaših članskih sestankih ali na krajevnih zbiorih. Opozarjamo zlasti na tista poročila, ki kažejo sliko organizacijskega dela (predsednikovo, socialnega referenta, tiska, zgodovine in tajnika). Preberite in preštudirajte predloge in resolucije. Zlasti vas opozarjamo na predloge b, c, d, e, in f! Skušajte posredovati in iz-

vršiti, kar je bilo sprejeto, kajti to nas sedaj obvezuje. Izvršitev posebnih proslav drugo leto, pisanje o življenju in novicah iz vaših krajev, duhovne obnove po krajevnih organizacijah so nujnost, ako hočemo z novim zagonom naprej.

Ne položite zapisnika vstran, pač pa ga predebatirajte in komentirajte! Tajništvo vas nujno naproša za komentarje, ki bodo potem predloženi naslednjemu občnemu zboru.

Naše bodoče naloge:

V tej poslovni dobi se je treba posvetiti predvsem tistim našim nalogam, ki s ozaradi obilice drugega dela bile v preteklem letu postavljene ob stran. Pritegnitev vsaj nekaj mladeničev, sinov brocev, v vsakem kraju in pa gospodarski del organizacije naj bodo v naših mislih stalno.

Tisk, pisanje člankov v smislu sklepa občnega zbora, zlasti pisanje novic iz vaših krajev in komentarji o dogodkih doma naj zajamejo glavni del aktivnosti vsakega odbora. Istočasno je naša skupna naloga razpečati doma in v svetu naše publikacije iz pretekle poslovne dobe: Matico mirtvih, Belo knjigo, White paper, revije. Če bo vsak član vsaj en izvod razpečal, bomo v sijajni situaciji in sredstva za bodoče delo bodo na razpolago. Misliti je namreč treba o objektivni knjigi, ki bo v angleškem jeziku obdelala našo tragedijo.

Napeti je treba vse sile v tem letu, da poživimo zanimanje članstva, in za pridobivanje novih članov in naročnikov. To pa bo mogoče le, ako bomo sami pokazali aktivnost in privlačnost z novimi programi. Naše seje, družabne prireditve in članski sestanki naj bodo taki, da bodo pritegovali mladino. Na razpolago so filmi o komunističnem delovanju tu, filmi o tehnoloških napredkih itd. Izrabimo to za članske in širše javne sestanke in prireditve. Pokažimo, da živimo!

Glavni odbor se bo v smislu sklepov občnega zbora potrudil, da premisli reorganizacijo našega statuta; da bo organizacija sodobna in dovolj elastična in privlačna za vse.

Na kratko: to leto naj bo leto notranje preureditve in leto planiranja za naprej, kakor tudi leto razpečevanja naših del in podpore naši reviji.

Zveze med nami:

Vsi odbori in zastopstva se tem potom naprošajo, da vsakega 1. v mesecu pošljejo kratko poročilo na tajništvo. Tako poročilo je lahko kratko, toda pride naj, da ustvarimo tesno zvezo med nami. Tajništvo in glavni odbor sta vam vsem vedno na razpolago in pripravljena pomagati pri vseh vaših programih. Če nimate kaj drugega, komentirajte mesečne okrožnice, ki vam bodo prinašale tudi novice o delu glavnega odbora.

Slovenačka "Bela knjiga"

Kakor je znano, se je proslave 25-letnice Vetrinja na Slovenski pristavi 13. in 14. junija 1970 udeležil tudi zastopnik srbskih Dobrovoljcev Bor. M. Karapandžić, ki je imel tam tudi nagovor, ki je bil objavljen v Taboru.

G. Bor. M. Karapandžić izdaja „Književni vestnik“, „organ slobodnih jugoslovenskih književnika“. Ta list je v svojem izvodu za mesec september 1970 (št. 49) prinesel tudi poročilo o slovenski Beli knjigi. Poročilo je napisal sam g. Bor. M. Karapandžić in ga v nadaljevanju prinašamo v celoti. — Op. ured.

Na pravoslavne duhove ove godine nacionalni Slovenci okupljeni u Savezu Slovenskih antikomunističkih boraca TABOR, održali su na Slovenski pristavi kot Geneve Lejk imponantnu 25-godišnju komemoraciju žrtvama Vetrinjske tragedije. Tom prilikom, u čast svetlih i mučeniških žrtava palih od bezdušnih komunista, pojavila se slovenačka Bela knjiga.

Kako je uzmete u ruke, ova knjiga prosto fascinira čoveka. Kako je otvorite, u vama se budi sve ono što je ljudsko i humano u čoveku. Zatuperi vam svećelo biće nad svim neobičnim spomenikom, koju su živi Slovenci podigli svojoj umorenoj braći. Većeg, ljepšeg i veličastvenijeg spomenika padlim Slovincima zaista nije moglo biti. Ova Bela knjiga je najbolje priznanje živih — mrtvima.

U Beloj knjizi, koja ima 446 stranica, samo su pet—šest strana teksta zajedno sa slikom negda ponosne i slobodne, a danas porobljene Ljubljane.

Teh nekoliko stranica teksta bile su neophodne, da bi se čitaocu prezentirala ova neobična knjiga. A odmah posle tih stranica, dolaze na stotinama i stotinama Matice mrtvih. Redjaju se na 440 stranica hiljade i hiljade imena! I to ne samo hiljade pobijenih u zajedničkoj grobnici u Kočevju, već i hiljade drugih slovenačkih boraca palih od 1941. pa sve do konca maja 1945. godine. Hiljade i hiljade imena! Hiljade i hiljade znanih i neznanih grobova! Hiljade i hiljade tužnih istorija, koje sve skupa čine slovenačku Golgotu, koja je po mučeništvu ravna onoj Hristovoj.

Matice mrtvih redjaju se po godinama. 1941—1942, 1943, posebno 1943, kada su domobranci imali silne okršaje s partizanima, do 1944 nastalo malo zatišje, pa da bi onda 1945. počele da se redjaju na hiljade i hiljade žrtava, koje su bile sve brojnije ukoliko se rat bližio kraju. I godina 1945. je najtužnija i najkrvavija. Naročito nesrećni mesec maj 1945. kada je prevarom izvršena partizanima predaja Slovenaca sa vetrinjskog logora kod Celovca.

Ova slovenačka Bela knjiga je jedinstvena po svojoj gradnji. Tu su samo imena i prosti podaci o umorenim, koji baš tom svojom jezgrovitom prostotom fasciniraju čitaoca. Tu npr. stoji: Adamič Lojze, vodja Kat. akcije, Brankovo, Vel. Lašče, umorjen doma od partizanov, spomladi 1942; Ili: Ambrožič Janez, Goreča vas, zaklan 10. novembra 1943. Ili: Adamlje Ana, Primskovo, sežgana 5. januarja 1943, tik pred porodom. Ili: Mlakar Ana, Goropeke, Žiri, mučena in vržena v vodnjak 1944. Pa onda dolazi legija umorenih 1945 u kočevskim šumama sa imenom in prezimenom i odakle je: Pšenica Franc, Sodražica; Debevec Franc, Borovnica; Hren Janez, Brezovica; Urbančič Alojz, Sevnica — i tako redom mnogo hiljada imena! Imena boraca! Imena mučenika! Imena svetaca cele jedne nacije! Kažimo svesno svetaca: jer svi su pali za BOGA - NAROD i OTADŽBINU SVOJU!

Zajedno s Belom knjigom štampan je na engleskom jeziku poseban dodatak od dvadeset stranica, koji s edeli uz knjigu za strane čitaoce. Tu je kratko i jezgrovito dato objašnjenje Bele knjige.

Preživeli slovenski domobranci su punih 25 godina kao mravi i kao neumorne pčele sakupljali ima po ime, dodatak po dodatak o svojoj umorenoj braći, da bi sve to na 25-godišnjicu Vetrinjske tragedije objavili u svojoj Beli knjizi.

Zato je ova slovenačka Bela knjiga u istini najveličanstveniji spomenik koji su živi Slovenci mogli podići svojoj paloj braći. Mi ovu knjigu najtoplije preporučujemo, a nacionalnim Srbima i Hrvatima ukazujemo na ovaj divan primjer slovenačkih boraca, koji su se najdostojnije odužili svojoj paloj braći.

DSPB-TABOR — BUENOS AIRES

23. decembra ba v krogu svoje, sedaj že kar številne družinice, praznovál 60-letnico naš član in sodelavec "Tabora" g. Radivoj Rigler, bivši aktivni častnik Jugoslovanske kraljeve vojske.

Ob sovražnem napadu na Jugoslavijo 1941. leta je uspešno izpolnjeval dobljena povelja, toda vojna je le kratko trajala in odšel je v ujetništvo, od koder se mu je posrečilo preiti v švico. Seveda so ga tudi tam internirali v taborišče. Ni vedel za razmere v domovini, toda svoji vojaški pri-segi je ostal zvest in se po koncu vojne ni vrnil v Jugoslavijo, temveč si je izbral težavno pot begunstva, ki ga je pripeljala v Argentino. Tukaj si je kmalu našel prijateljev in somišljenikov ter pristopil v organizacijo protikomunističnih borcev že ob njenih začetkih. Bil je dalj časa odbornik in predavatelj, s članki pa sodeluje v "Taboru".

Ob tem lepem življenjskem jubileju se pridružujemo tudi mi s svojimi čestitkami in mu kličemo: še na mnoga leta!

Mladina na delu

Ko po eni strani gledamo, kako prišepetovalci svetovne rdeče zarote zlorablajo idealizem in borbenost dela mladine da z rabukamj in nasilno razbrzdanostjo služi njihovim zločinskim namenom, smo pa na drugi strani tudi priče, kako pretežna večina zdrave mladine tudi ne drži več križem rok ampak je prav tako borbeno na delu za večne ideale svobodnega človeštva. Med drugimi dokazi za to zvemo, da je tudi flamska mladina v Belgiji organizirala svoj **Flamski akcijski odbor za Vzhodno Evropo** (Naslov: P. O. Box 336, Antwerpen) ter izdala poziv na mladino sveta v katerem med ostalim ugotavlja:

„Hudobija in krivice so na svetu, odkar človek pomni. Toda prepričani smo, da to ni tako zaradi tega, ker naj bi bilo na svetu vedno mnogo hudobnih ljudi, ampak samo zaradi tega, ker je pretežna večina dobrih ljudi indiferentna. Ne smemo pozabiti da bodočnost sveta ni odvisna samo od vlad. Zgodovina je polna dokazov, da so hrabra, junaška dejanja enega samega moža trdne volje in močnega dinamizma spremenila tok dogodkov — ne glede na vladne aparate in druge materialne sile. To je poziv vsem, ki zavračajo surovo fizično silo, vsem, ki verujejo v človeka in njegovo dušo, vsem, ki so pripravljeni izpričati svoje ideale z dejanji, ne samo z besedami, in ki so za to pripravljeni, če bi bilo potrebno, žrtvovati tudi svojo osebno prostost. Dobro se zavedamo krvic, ki mrgolijo okoli nas, in jih tudi pobijamo z vsemi svojimi močmi. Toda naš poglavitni cilj je boj proti totalitarizmu, ki je glavni izvor vseh krivic in nasilja. Naši očetje predobro poznajo in se še spominjajo strahot in trpljenja, ki ga je prinesel človeštvu zavojevalni hilerizem. Starejši naše generacije prav tako pomnijo žaloigro madžarskega naroda leta 1956. Vsi pa smo bili avgusta 1968 priče, kako je končal poskus humaniziranja komunizma na Češkoslovaškem. Vemo pa tudi že, da danes živijo ljudje v sami Sovjetski zvezi, ki junaško povzdigujejo svoj glas v obrambo pravice do svobodnega mišljenja in pa v obrambo pravice, to mišljenje tudi javno povedati. Desetine teh junakov so v tem boju že žrtvovale svojo osebno prostost za višje ideale. Žrtvovali so npr. general Grigorenko in bil zaprt, ker se je odkrito in junaško postavil v bran Čehoslovakov ter krimskih Tatarov. Anatolij Marčenko je na kazni v taborišču za prisilne delavce napisal knjigo „Moje pričakovanje“, da bi ljudje vsega sveta

spoznali strahotno resnico in da bi tako prinesel vsaj nekaj tolažbe svojim sotrpinom. Ko je pisal to knjigo, je dobro vedel, da to pomeni novo, dodatno dobo kazni v taborišču. Toda ti junaki svobode, ki jih je seveda še mnogo več, vedo, da danes niso več sami, da na „korumpiranem Zahodu“ živi mladina, ki se je pripravljena bojevati ramo ob rami z njimi za vsesplošno spoštovanje človeških pravic. Danes smo upravičeni, da se jim pridružimo ponavljajoč: Svoboda ni deljiva!“

Prepričani smo, da tako misli predvsem tudi mladi rod naroda, ki je preko svojih domobranskih junakov o pravem času vsemu svetu pokazal pravo pot, in je zato z mladostnim idealizmom in borbenostjo že na delu za Ega - Narod - Domovino.

Lov na čarovnice?

V zvezi z gornjim je dobro zabeležiti, da je bil poznani sovjetski pisec Andrej Amalrik sredi novembra t. l. zaradi svojih spisov o razmerah v Sovjetski zvezi ponovno obsojen na tri leta zapora v taborišču za prisilne delavce. Kljub temu je Andrej Amalrik svojim sodnikom neustrašeno za brusil v obraz:

„Moja obsodba je lov na čarovnice! — Če je srednjeveško gonjo proti odpadniškim idejam možno delno razložiti z verskim fanatizmom, si je vse, kar se dogaja v Sovjetski zvezi, mogoče obrazložiti samo s strahopetnostjo režima, ki vidi nevarnost v vsakršnem izrazu mišljenja ali ideje, katera ni v skladu z vladajočo birokracijo. Prepričan sem, da sem večji rodoljub kot vsi tisti, ki gromko oznanjajo svojo ljubezen do matjuške domovine, pa pri tem mislijo izključno na svoje osebne privilegije...“

Če se spričo Amalrika idr. v sami Sovjetski zvezi zdravemu človeškemu razumu upira verjeti, da so na svetu še svobodni ljudje, ki brez privilegijev partijskih izbrancev ne storijo ničesar proti rdečim režimom in pred njim celo strahopetno stiskajo repe med noge, potem se trezni človeški pameti lahko samo gabiyo klavrne figure poštimovcev in koristnih budal, ki s poneumljanjem svetovnega javnega mnenja temu odvratnemu in za normalno človeško sožitje nemogočemu sistemu celo pomagajo, da se podtalno tihotapi v svobodni svet. In povrh hočejo veljati še za — inteligentne ljudi...

Križa teža in plačilo!

Papež Pavel VI. se je v nedeljo, dne 15. septembra 1970 v svojem nagovoru na trgu sv. Petra zbranim množicam vernikov pritožil nad nerazu-

mevanjem in celo pritiskom, ki ga zunanje sile izvajajo nad Cerkvijo v različnih delih sveta. Toda še vse bolj grenke so bile papeževe besede, ko je z ozirom na razmere, ki vladajo znotraj same Cerkve, moral ugotoviti:

„In kaj naj rečemo o notranjih razmerah v Cerkvi? Gotovo imamo tudi čudovite primere vitalnosti, poduhovljenosti in svetosti. Toda prav tako imamo nedvomne razloge za začudenje, bol in škandaliziranje, kadar je kazno, da se ravno znotraj Cerkve skrivajo pojavi agitacije in pomanjkanja vere, ki mnogokrat prihajajo prav s strani tistih, kateri bi zaradi svoje zaobljube in posvečenja morali pričevati največ vere in biti zgled. Zaradi nekaterih odtujitev njenemu nauku, zaradi nekaterih moralnih škandalov ter zaradi nekakšne brezbržnosti njenih sinov do discipline, je zato včasih notranje trpljenje Cerkve še vse bolj boleče kot ono, ki ji ga povzročajo zunanje težave.“

Ob tej papeževi zaskrbljenosti se nujno spomnimo, da je naš nepozabni pastir-videc **Gr. Rožman** tudi v času največje groze, ki se je zgrnila nad Cerkev v njegovi majhni domovini, pa v letih preganjanja in nerazumevanja do svoje svetniške smrti živel in delal po vodilu: **Križa teža in plačilo**, ker je vedel, da je Kristus zmagal samo na križu in preko katkomb, ne pa na baržunastih sedežih poštimojstva...

NAŠI MRTVI

Dne 24. oktobra 1970 zjutraj je umrl dobro poznani in spoštovani **g. Rudolf Lukež**, bivši svetnik na finančni direkciji poštne uprave. Za njim njim žalujejo sinovi: Rudolf, Branko in dr. Franc. G. Lukež je bil član naše organizacije in vidna osebnost med clevelandskimi „novimi“ Slovenci. Rad se je ponosno imenoval „najstarejši domobranec“. Ob smrti je bil star 78 let.

Doma na Ježici je umrl znani telovadec **Ivo Kermavner**, bivši ilegalni komandant mesta Ljubljane (Slovenska legija). Star je bil 76 let. Živel je zadnja leta na Koroškem.

Oktobra je umrl v Clevelandu **Lončar Franc** iz Horjula. Partizani so ga napadli ko je peljal drva v Ljubljano. Ranili so ga v vrat in roko, da je posledice nosil vse do svoje smrti. Bil je poštenjak, zastopnik in razpečevalec naših knjig, revij in časopisov ter spoštovan in čislan pri vseh.

Vsi naj počivajo v miru!

DUHOVITOST V DIPLOMACIJI

„šlagfertig, šlagberajt ali promptere“, to so tuje spačenke, ki so jih v starih časih radi uporabljali ljudje iz malomeščanske ali podeželske polizobražene družbe, kadar so hoteli „nobel“ povedati, da je bil kdo pripravljen s hitrim odgovorom na besedno zadanje in je duhovito zavrnil napad. Slovenski pravopis ga imenuje „odrezav“, kar ni prav točno, ker ima beseda odrezav tudi slab pomen. Skoraj je bolje reči opisno; pripravljen na hiter odgovor ali pa duhovit. Ta način besednega dvoboja je važen zlasti za diplomate. Ne sme pa biti hiter odgovor nikoli žaljiv, kakor tudi anekdota ne sme biti žaljiva. Vse mora zveneti duhovito, šaljivo in kratko.

I.

Vodilni nemški državnik 19. stoletja, Otto v. Bismarck (1815—1898) je bil dolgo let pruski ministrski predsednik in zvezni „kancler“. Združil je Nemčijo, Avstrijo je potisnil v ozadje, ni ji dovolil „balkanske avanture“, do Rusije je vodil politiko sporazuma, prijateljstva. V notranji politiki pa je bil precej avtokratično razpoložen, proti liberalni večini v parlamentu je uveljavil pravico prepovedi vladarja - krone.

Med neko debato v parlamentu mu je nekoč uspešno ugovarjal poslanec, krščanski socialist, dr. V., ki je bil pa zelo majhne postave. To ugovarjanje je Bismarcka, ki je bil močne postave in je imel brke, spravilo iz tira, da je zavpil proti dr. V.:

„Vi, malj mož pa molčite, če ne, vas bom vtaknil tukaj v moj žep.“

„Možno, ekselencija,“ odgovori dr. V. „samo vedite da boste potem imeli več pameti v žepu kot pa v glavi.“

II.

Eden izmed italijanskih kraljev je hotel zunanjega ministra prido-
biti za sklenitev neke zunanje politične pogodbe, ki se je zdela ministru škodljiva. Zato se je uprl. Kralj se je razjezil in je hotel zunanjega ministra ponižati, ker je bil trgovec po poklicu, zato mu je zabrusil v obraz:

„Se vam vidi, da ste trgovec!“

„Prav zato, veličanstvo, ne delam slabih pogodb.“ se odreže minister.

III.

Napoleon je zelo sovražil novo obogatele ljudi, katere je imel za kramarje.

Nekoč se je na nekem dvornem plesu pojavila žena po vojni obogatelega bankirja zelo razkošno oblečena. Napoleon jo je sovražil, pa jo je hotel osramotiti. Pokazal je njeno obleko in rekel:

„Gospa, zelo ste bogati!“

Toda dama mu je mirno odgovorila:

„Da, veličanstvo, zelo sem bogata, imam devet otrok.“

Napoleon se je moral ugrizniti v ustnice, ker on ni imel z Jožefino nobenega otroka. Obrnil se je in molče odšel.

IV.

Med bivšimi jugoslovanskimi diplomati je užival velik sloves poslanik Ž. Balugdžić. Bil je tudi svetovalec kralja Aleksandra.

Naslednjo anekdoto nam je leta 1935 povedal pokojni Jack Nikolič iz Novega mesta, ki je bil Balugdžićev tajnik poslaništva v Berlinu leta 1928, pozneje generalni konzul v Nemčiji.

Poslaniki imajo navado da se enkrat mesečno vsi zberejo pri prijateljski večerji. Tako so se tudi dober mesec dni po Radićevi smrti zbrali leta 1928 v Berlinu. Med večerjo, ko se je razvil prost razgovor, je madžarski poslanik s precej visokim glasom vprašal poslanika Balugdžića na fin, pa zelo strupen način:

„Povejte mi, no, gospod kolega, ali pri vas v parlamentu res ne gre drugače kot z revolverjem?“

Dne 20. junija 1928 je namreč Črnogorec, Puniša Račić ubil v parlamentu v Beogradu Pavla Radića, dr. Dj. Basarička, smrtno ranil Stjepana Radića, ki je umrl 8. avgusta in ranil poslanca Grandjo.

Jack Nikolič je pripovedoval, da je nastala smrtna tišina. Vsi so se ozrli proti Balugdžiću in nestrpno čakali, kaj bo ta odgovoril.

On pa mirno odloži pribor in se ironično nasmehne in začne:

„Veste, gospod kolega, politične borbe so zelo različne. Nekdo se bori z revolverjem, drugi pa zopet s ponarejenim denarjem!“

„Bravo, Balugdžić, bravo,“ so vsi zaploskali in se hudomušno smejali.

Madžari so bili namreč malo prej vrgli na svetovni trg nekaj sto milijonov ponarejenih dolarjev.

Tako je Balugdžić potolkel madžarskega poslanika, ki se je čutil zelo užaljenega in je pritekel k Balugdžiću, mu ponudil roko in rekel:

„Gospod kolega, jaz nisem prav nič slabega mislil!“

„Jaz tudi ne, gospod kolega,“ mu odgovori poslanik Balugdžić.

PRVE LASTOVKE?

Politični opazovavci letošnje volivne kampanje v Združenih državah so pri svojih poizvedovanjih prišli do presenetljivega zaključka: skoraj vsi republikanski kandidati, zlasti oni z izrazito konzervativnim programom, so se pohvalili, da jim je pri njihovem kampanjskem delu pomagalo neko skoraj neverjetno število akademske mladine.

Istovčasno, skoraj v nekem matematičnem razmerju, so se številni kandidati Demokratske stranke, predvsem poznani liberali, pritožili, da jim manjka te vrste pomoči.

Iz tega je možen en zaključek: ameriška akademska mladina se je slednjič naveličala radikalne umazanosti in nasilja ter je pričela s svojim aktivnim delom pomagati tistim kongresnim kandidatom, ki zagovarjajo stroge ukrepe proti takozvanim „študentom“, ki so jim bombe važnejše od knjig.

Pot do splošnega iztrevnjenja v Združenih državah je seveda še dolga; obstaja pa vendarle upanje, da cena tega iztrevnjenja le ne bo previsoka.

IZ PISEM

Pueblo, Colo., nov. 1970

V deseti številki lista TABOR opisuje dr. Meršol domobranski sanitetni vlak in Lesce maja 1945. V tistem vlaku sem bila tudi jaz. Vse je res, kar se tiče premikanja vlaka. Enkrat smo mislili, da bi pobegnili iz njega, ko se bo vlak ustavil. Tako smo tudi naredili. Ker je bila tema, sem padla v cementno jamo, katero so imeli za čiščenje vagonov. Udarila sem z glavo ob beton in se močno pobila. Tisti, ki so bili za menoj, so mislili, da že ni več življenja v meni. Ko so me potem vso s krvjo obrito zopet postavili na noge, so tudi mene dodelili k ranjencem, da me je domobranski zdravnik obvezal. Vse je bilo v temi; le eden je svetil z baterijsko svetilnico, da je zdravnik videl, ko me je obvezoval. Pol obraza sem imela stolčenega kot mehka hruška, ko pade z drevesa. Še v Vetrinju sem hodila na preobvezovanje. Saj sem imela glavo vso pobito; le eno oko sem imela prosto, drugo pa s krvjo zalito. Jest nisem mogla dolgo nič. Dobri domobranci so mi dajali po malem limonado, da sem vsaj nekaj zaužila. Na obrazu bom nosila znak vse življenje v dokaz našega bega pred komunisti iz rodne domovine. Brezijanska Marija me je rešila pred njimi. Rešila pa me je tudi pred zastrupitvijo, katere so se vsi bali, ko so videli, kam sem padla. Napisala sem to zato, da kot preživela priča lahko vedno potrdim vse, kar je zapisal dr. Meršol.

Bodite lepo pozdravljeni!

Fr. škrjanc

Tamp., Finska, september 1970

Pisal sem na Mednarodno zvezo pravnikov v Ženevo v Švici in jih zaprosil za proučevanje Titovih zločinov. Pravkar sem dobil odgovor. Pravijo, da se prvenstveno zanimajo za mučenja in preganjanja v sodobnem svetu. Lepo prosim, zaprosite preko vseh vaših časopisov in organizacij vse, ki kaj vedo (vštevši stare grehe rdečih telovajev), da podprejo to akcijo. Naslov: International Commission of Jurist, 2 Quai du Cheval-Blanc, 1211 Geneva 24, Switzerland.

Lepé pozdrave!

V. K.

Hinko Zupančič**Iz dni groze pred 25 leti**

Ko smo hudo ranjeni ležali tistega žalostnega maja 1945 v vojaški bolnišnici v Lendorfu pri Celovcu, so nas večkrat obiskali slovenski četniki (meni znan je bil Ernest Hirschegger). Prinesli so nam sporočila, kako se imajo naši soborci-domobranci na Vetrinjskem polju, kako se govori, da jih bodo poslali v Italijo, da imajo malo hrane in da se morajo še vaditi. Neka dne so zopet prišli; to pot že po slovo, kajti bilo je določeno, kdaj gredo prvi transporti v Italijo. Med nami je ležal težko rajen domobranski poročnik iz Ljubljane (žal se imena več ne spominjam). Imel je prestreljena pljuča in je moral vedno ležati. Odločil se je in odšel s četniki. Ostali smo bili zelo žalostni; skrbelo nas je, kaj bo z nami. Odločili so, da ostanemo toliko časa, da se vsaj toliko pozdravimo, da bomo sposobni za pot; potem pa nas pridejo oni iz Italije iskat.

Čez nekaj dni po tistem so napravili Angleži v naši sobi temeljito preiskavo. Ni jim namreč ugajalo, da je „pobegnil“ domobranski oficir. Preje so bili naproti nam domobrancem kar naklonjeni; saj so nam celo radio dali na razpolago, da smo ga imeli v sobi. Po tem dogodku so nas pa vedno grdo gledali pobrali so vso obleko, kar je je kdo imel. Jaz nisem imel drugega kot domobransko bluzo, katera je bila vsa krvava; iz nje sem strgal domobranski grb, katerega še danes hranim.

V naši sobi je bil tudi ruski vojak — Vlasovec — brez obeh rok. Neko jutro so prišli angleški vojaki in ga na silo odpeljali iz sobe. Malo je manjkalo, da jim ni skočil skozi okno. Hrvatje, ki niso bili tako hudo ranjeni in so hodili okrog, so pravili, da so videli, kako so angleški vojaki s silo pobrali ruske ranjence, jih natrpali na kamione in jih odpeljali. Rečeno je bilo, da morajo vsi nazaj v Rusijo; zato je razumljivo, da so se silno branili. Vsem nam je bilo nekako tesno pri srcu in vsak je imel nek čuden občutek. Tako smo poslej tudi mi Angleže bolj z zaničevanjem gledali.

Minil je teden, minil je mesec; toda od naših soborcev-domobrancev iz Italije ni bilo glasu. Ugibali smo, kako jim gre in zakaj se ne oglasiyo.

Bolniška sestra Marica Hirschegger, katera nam je stregla, je šla večkrat v Celovec in tam zvedela, da se v št. Vidu na Glini nahaja večje taborišče Slovencev. Koncem julija se je odločila, da gre v taborišče, kjer bo kaj zvedela, kako gre domobrancem v Italiji.

Čez par dni po njenem odhodu so nam ukazali, da pospravimo svoje stvari, ker nas bodo drugo jutro prepeljali v Graz. Tistim, ki nismo imeli nobene obleke, so dalj nemške vojaške uniforme.

Tako smo se prihodnje jutro v začetku avgusta spravili v kamione angleškega rdečega križa, katere sta vozili po dve Angležinji v vsakem

kamijonu. Bilo nas je okrog deset na vsakem kamijonu, ki je bil zaprt in kar udoben. V našem kamijonu je bilo tudi par Hrvatov, kateri niso Angležem prav nič zaupati. S sabo so imeli velike nože. Pazili so pri malem okencu v kamijonu, v katero smer nas bodo vozili. Ako bi krenili proti Jugoslaviji, bi Angležinje pobili, sami pa ušli. Tistim, ki smo bili brez nog, ni bilo mogoče misliti na beg; saj še z berglami takrat nisem mogel dosti hoditi. Bil je velik transport; sto avtomobilov. Med kamijoni pa so vedno švigali angleški vojaki na motorjih; zdaj naprej, pa zopet nazaj. Vsem nam je bilo tesno pri srcu.

Ko smo se vozili že nekaj ur, smo se ustavili pri velikem vojaškem taborišču. Tam so nam postregli z dobrim kosilom. Od nemških vojakov, ki so tam bili v službi, smo zvedeli, da se ta kraj imenuje Leoben in da cesta vodi v Graz; tako smo se kar malo oddahnili in opustili misel, da bi nas peljali v Slovenijo.

Kmalu smo odšli naprej in prispeli v Libenau, majhen kraj v predmestju Graza. Naselili smo se v veliki stavbi, katera je preje služila kot vojaška šola. Bila je precej razbita od bombardiranja; saj se je cela stena zamajala v sobi, kadar je kdo močno zaprl vrata. Zato ni bilo nič kaj prijetno ležati za tako steno. Vendar so nas kmalu premaknili v drugo bolj varno sobo. Tukaj nam je bilo kar lepo; hrana je bila dobra in dosti je je bilo. Poleg stavbe je bil smrekov gozdiček, kamor smo se hodili hladiti. Bilo je tudi kopališče; tako smo se imeli res lepo.

Toda naše misli so še vedno uhajale k našim soborcem — domobrancem v Italijo. Zaman smo čakali, da bi kdo od nekod prišel in nam sporočil novico, da lahko gremo tudi mi za njimi. Sami smo se počutili že toliko zdrave, da bi lahko šli na daljšo pot. Tudi bolniške sestre Marice ni bilo za nami; in nobene vesti, kje se nahaja. Stregla nam je, da bi nam niti rodna sestra ne mogla tako. Saj je bila prve tedne pri nas podnevi in ponoči, nam dajala jesti in piti. Tisočkrat ji hvala, kjer koli se že nahaja!

Hrvatje so šli večkrat v Graz. Nekega dne so prinesli vest, da so zvedeli od Hrvatov, ki so jih našli v mestu, da so Angleži vse ustaše vrnili Titu. Spraševali smo jih o usodi domobrancev, pa niso vedeli kaj povedati. Kar nas je bilo domobrancev, smo še vedno upali, da so naši soborci in četniki v Italiji. Primerjali smo domobrance in četnike z ustaši; saj to je bila velika razlika. Četniki so imeli kralja v Londonu; naša vlada je bila tudi tam. Imeli smo zveze z Angleži ter reševali njihove pilote; torej je nemogoče, da bi domobrance in četnike doletela ista usoda kot ustaše. Taka je bila naša tolažba.

Ko so nas kmalu potem koncem septembra preselili v Graz v bolnišnico v Grabenstrasse, smo kmalu dobili zvezo s slovenskimi študenti, ki so študirali na univerzi, stanovali pa prav blizu bolnišnice na Hochsteingasse. Od njih smo zvedeli vso žalostno resnico, kaj se je zgodilo z domobranci; ki so jih hinavski Angleži z zvijačo spravili komunističnim morilcem v roke. Najprej so jim odvzeli orožje, potem pa jih pod pretvezo, da gredo v Italijo, vrnili Titovim morilcem.

Šele takrat sem se zavedel: ko bi ne bil hudo ranjen, bi gotovo odšel s poročnikom, kateri je umrl na Vetrinjskem polju; tako mu je bilo vsaj

prizanešeno mučenje in poniževanje, katerega bi bil deležen pri podivjani Titovi bandi.

Tako smo skoro po pol leta šele zvedeli za nesrečno in žalostno usodo naših soborcev-domobrancev.

Poteklo je 25 let, odkar so dali mlada življenja na mučeniški oltar. Kdo je kriv? Še zdaj ni razjasnjeno — in verjetno nikoli ne bo. Največ so krivi veliki narodi, katerim so mali narodi drobiž. Če bi ne bilo toliko pomoči od zapada, komunisti pri nas ne bi nikoli zavladali. Tudi ne bi bilo Koreje, Kitajske, Kube in Vietnama, za katerega mora tudi Amerika plačevati krvni davek, akoravno ona nosi levji delež pri vseh zasedbah od strani komunistov. Bog daj, da bi spoznali zdaj to, kar smo mi in naši soborci-domobranci spoznali pred 28 leti, in da mučeniška kri, ki je bila prelita po krivdi zapada pred 25 leti, ne bi bila zastonj.

Vam, dragi soborci-domobranci, kateri ste pred 25 leti dali mlada življenja, pa naj sveti večna luč in počivajte mirno v slovenski zemlji, za katero ste se borili, jo ljubili in zanjo bili tudi pomorjeni.

Slava Vašemu spominu!

DAROVALI SO:

Za zavetišče

(Pesov ley 18.188)

Oblak Hnos., San Justo	428.—	Matičič Lina, V. Ballester ..	100.—
Jagodic Florjan, San Justo .	6.—	Janežič Janez, San Justo ...	26.—
Tomazin Vinko, San Justo ..	76.—	Intihar Matko, San Justo ..	50.—
Tomazin Vinko, San Justo ..	26.—	Amon Marjan, Munro	26.—
Fraz Polde, Haedo	50.—	Amon Janez, Munro	100.—
Lipar Franc, Cap.	150.—	Rovan Anton, San Justo ...	76.—
Jeločnik August, R. Mejía ..	76.—	Vodnik Ciril, Haedo	100.—
Jenko Janez, San Martín ...	76.—	Košir Jože, San Martín	26.—
Dolarin Lojze, Cap.	100.—	Vester Franc, R. Mejía	76.—
Malovrh Pavle, San Justo ..	50.—	Simončič Anton, V. Ballester	6.—
Žužek Lojze, R. Mejía	26.—	Rev. Guštin Jože, Cap.	30.50
Pintar Valentin, R. Mejía ..	76.—	Miklič Stane, Ezeiza	81.—
Tomažević Lovro, R. Mejía .	100.—	Gorjup Janez, Ezeiza	1.—
Msgr. Orehar Anton, Cap. ..	50.—	Gladek Viktor, Ezeiza	6.—
Erjavec Ida, San Justo	50.—	Sašek Jože, Ezeiza	1.—
Zupar Herman S. A., R. M. .	500.—	Kožar Janez, M. Grande	1.—
Brumen dr. Vinko, Hurlin. ..	1.—	Matičič-družina, V. Ballester	
Brumen Ljudmila, Hurlin. ..	1.—	namesto cvetja za pok. Ivan-	
Šušteršič Janez, Hurlingham	1.—	ko Gregorčič	20.—
Šušteršič Bogoslav, Hurlin. .	1.—	Logar prof. Vinko, Ituzaingó	72.—

Zneski, ki plačajo člani za članarino se ne vnašajo v seznam darovalcev.

V Invalidski sklad so darovali:

Ob spominu na našo veliko tragedijo so naknadno darovali za naše invalide (darovano v Torontu od 29. marca do 3. oktobra 1970):

Franc Tomšič, Toronto	12.—
Rudi Kus	2.—
Ivan Zakrajšek	10.—
Fr. Zrimšek, Arnprior, Ont.	10.—
Franc Koščak, Toronto	5.—
Franc Anzelec	1.—
Anton Ferkul	10.—
Vilko Čekuta	5.—
Matija Lebar	5.—
Marjan Novak	5.—
Ga. Justi Vale	1.50
Ga. Mara Krmelj	5.—
Eng. Medved	2.—
Viktor Zakrajšek	5.—
Martin Slapničar	5.—
Jože Ovčjak	4.—
Janez Krnc	2.—
Lojze Zupančič	2.—
Jože Mihevc	5.—
Franc Osredkar	6.—
M. Gimpel, Oshawa, Ont. ...	20.—
M. Gjorkeš, Oshawa	4.—
Andolšek, Oshawa	10.—
Tomšič, Oshawa	10.—
J. Matašič, Oshawa	10.—
R. Tekavčič, Toronto	5.—
I. Jakše, Guelph, Ont.	10.—

Skupaj (v kanadskih dol.) 175.50

Za invalidski sklad ZDSPB-TABOR:

Darovano od 28. maja 1970 do 19. septembra 1970.

Kolman Ludvik, Waukeegan .	10.—
Karapandžić Bora	5.—
Bivši poveljnik taborišča Vetrinj, Major P. H. Barre ...	100.—

Na mesto cvetja pok. Marjanu Šušteršiču darovali:

Lunder Ivanka	10.—
Slapnik Jim	5.—
Pičman Janez	5.—

V počastitev spomina pok..

Franca Sfiligoja:	
Guštin Anton, Chicago	5.—
Jakopič Marijan	10.—
Cimerman Leo, St. Louis ...	1.50
Hočevar Matevž	3.—
Od večerje na Pristavi	6.—
Žele Franc, Conn.	2.—
Kolman Ludvik, Waukeegan .	10.—
Suhadolnik Jože	5.—

Skupaj (v USA dol.) 187.50

Člani iz Oshawe, Kanada ...	58.—
DSPB-TABOR, Toronto	120.—
Plut A., Hamilton	1.50
Palčič I., Hamilton	1.50
DSPB-TABOR, Toronto, ...	20.50
DSPB-TABOR Windsor, nabirka	20.50
Bah dr. Stane	5.—
Bernik Vinko	5.—
Grašič Silvester	15.—
Grašič Silvester, za sv. maše	15.—
Grebenc Janez	9.—
Hrovat Janez	4.—
Hrovat Vencelj	5.—
Jakše Janez	40.—
Jerše Tone	5.—
Korošec Stane	2.—
Martinčič Ferdo	30.—
Martinčič Franci	20.—
Martinčič Ferdi ml.	10.—
Martinčič Jože	10.—
Štravs Maks	2.—
Urbanija Franci	20.—
Žagar Jože	5.—
Žagar Lojze	3.—

Skupaj (v kanadskih dol) 406.50

VSEBINA

Victimas del comunismo	321
Nevarnost časa (F. Gaber)	322
Rdeča zgodovina	325
Peter II. kralj Jugoslavije (dd)	329
Severna Amerika — Vetrinje (inž. A. Matičič)	330
Nixon v Jugoslaviji (T. N.)	336
Reorganizacija jugoslovanske vlade (Jones)	337
Iz društev	338
Mnenja in vrenja	342
Za beležnico	344
Naši mrtvi	346
Zanimivi paberki	347
Iz pisem	349
Domobrančevi zapiski	350
Darovali so	352

